

POWIATOWY PROGRAM POMOCY DZIECKU I RODZINIE

Obszar działania: problemy opiekuńczo-wychowawcze, rodzinne.

Cel strategiczny: zapewnienie rodzinom Powiatu Pszczyńskiego kompleksowego wsparcia umożliwiającego prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie.

1. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym /tekst jednolity z 2015r. poz. 1445/;
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej /tekst jednolity 2015r. poz. 163 z późniejszymi zm./;
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity z 2015r., poz. 332).

2. Wprowadzenie

Rodzina jest najmniejszą, najstarszą i najpowszechniejszą formą życia społecznego. Rodzina jest podstawową komórką społeczną, która w znaczeniu historycznym podlega zmianom.

Rodzina to najważniejsza z grup przynależności każdego człowieka. W rodzinie rozpoczyna się i rozwija biografia każdego człowieka, to najważniejsze środowisko wychowawcze. Jeśli rodzina jest dysfunkcyjna emocjonalnie, opiekuńczo i wychowawczo proces wychowania dziecka nie przebiega prawidłowo. Rodzina i dziecko są zagrożone wystąpieniem problemów lub zjawisk patologicznych. Dzieci, dorastające w rodzinie dysfunkcyjnej lub patologicznej przyjmują nieprawidłowe normy i wzory zachowań, które następnie są powielane w swoim dorosłym życiu. Rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny udziela się pomocy, w formie: poradnictwa rodzinnego; terapii rodzinnej; pracy socjalnej; zapewnieniu dzieciom opieki i wychowania poza rodziną. Dotychczasowe doświadczenia wskazują w pierwszej kolejności na potrzebę wsparcia rodzin naturalnych już na etapie, gdy problemy się rozpoczynają. Niestety czasami pomoc przychodzi za późno, na etapie głębokiego kryzysu rodziny. Najczęściej wówczas zachodzi konieczność odebrania dzieci z rodziny do zastępczych form opieki. Należy stworzyć taki system, aby nie dopuścić do tego, by dziecko musiało opuszczać naturalną rodzinę. Wymaga to skoordynowanych działań, zarówno profilaktycznych, jak i zmniejszających skutki patologii, skierowanych do rodzin, które wymagają pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej bądź socjalnej i materialnej.

3. Zadania Powiatu

Na podstawie ustawy o samorządzie powiatowym do zadań powiatu należy wykonywanie zadań o charakterze ponadgminnym w zakresie polityki prorodzinnej i pomocy społecznej. Powyższe cele, które zostały określone w niniejszym programie stanowią element realizacji tych zadań.

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonuje starosta za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie, organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Do zadań powiatu należą:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa;
- 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 9) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 11) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46;
- 12) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 13) finansowanie:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu;
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne;
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej;

15) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.

Zgodnie z art. 181 ustawy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej cudzoziemców.

4. Założenia

W realizacji założonych celów kierujemy się przekonaniem, iż rodzinę należy wspierać, a nie wyręczać ją w jej funkcjach. Gdy sytuacja w rodzinie wymaga zapewnienia dziecku opieki w pieczy zastępczej, należy dążyć do jak najszybszego powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

5. Adresaci Programu

Adresatami programu są:

- rodziny i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
- rodziny dysfunkcyjne;
- rodziny w kryzysie;
- rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- rodziny zastępcze, rodziny pomocowe;
- usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej, placówek wychowawczych;
- dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

6. Cele programu

Cel strategiczny:

Zapewnienie rodzinom Powiatu Pszczyńskiego kompleksowego wsparcia umożliwiającego prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie.

Kierunki działań:

1. Wspieranie rodzin naturalnych w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych.
2. Rozwój rodzicielstwa zastępczego.
3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży opieki w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
4. Usamodzielnianie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.
5. Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

7. Działania

Kierunek działania: Wspieranie rodzin naturalnych w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych		
Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
Zapewnienie wsparcia specjalistów dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	PCPR, OPS, PPP, CWDiR „Przystań”	Zadanie ciągłe
Stworzenie systemu współpracy i komunikacji instytucji wspierających rodzinę w celu skutecznego wspierania rodzin	PCPR, OPS, PPP CWDiR „Przystań”	Zadanie ciągłe
Wspieranie przez wolontariuszy dzieci zagrożonych nieprawidłowym funkcjonowaniem w środowisku	PCPR, OPS, szkoły,	Zadanie ciągłe
Rozwój oferty atrakcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez specjalistów	PCPR, OPS, PPP CWDiR „Przystań” Szkoły, instytucje kultury i sportu	Zadanie ciągłe

Kierunek działania: Rozwój rodzicielstwa zastępczego		
Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego	ORPZ	Zadanie ciągłe
Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, diagnozowanie, szkolenie kandydatów	ORPZ	Zadanie ciągłe
Wspieranie rodzin zastępczych poprzez pomoc finansową, zwiększanie wysokości kwot na świadczenie fakultatywne	PCPR	Zadanie ciągłe
Poszerzanie oferty wsparcia rodzin zastępczych w wypełnianiu przez nich funkcji	ORPZ	Zadanie ciągłe
Integracja środowiska rodzin zastępczych	ORPZ	Zadanie ciągłe
Zapewnienie funkcjonowania rodzin pomocowych	PCPR ORPZ	Zadanie ciągłe
Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy	ORPZ	Zadanie ciągłe
Zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi	PCPR	Zadanie ciągłe
Zawieranie umów z rodzinami zastępczymi zawodowymi w ramach limitu	PCPR	corocznie

Kierunek działania: Zapewnienie dzieciom i młodzieży opieki w placówkach opiekuńczo-wychowawczych		
Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
Realizacja postanowień Sądu o umieszczeniu małoletnich w pieczy instytucjonalnej	CWDiR „Przystań”, PCPR	Zadanie ciągłe
Podwyższanie jakości wychowania i opieki w placówce	CWDiR „Przystań”	Zadanie ciągłe
Zapobieganie niepożądanym zjawiskom społecznym i zdrowotnym wśród wychowanków placówki	CWDiR „Przystań”	Zadanie ciągłe
Zagospodarowanie przestrzeni wokół CWDiR „Przystań”	CWDiR „Przystań”	Grudzień 2017
Zakup samochodu dla CWDiR „Przystań”	CWDiR „Przystań”	Grudzień 2017

Kierunek działania: Usamodzielnianie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą		
Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
Sporządzanie programów usamodzielnienia, pomoc w ich realizacji, monitorowanie procesu usamodzielnienia, modyfikacja planów	ORPZ, CWDiR „Przystań”, PCPR,	Zadanie ciągłe
Wspieranie usamodzielnianych wychowanków poprzez prowadzenie grup wsparcia, grup edukacyjnych	ORPZ, CWDiR „Przystań”, PCPR,	Zadanie ciągłe
Wsparcie finansowe i rzeczowe osób usamodzielnianych	PCPR	Zadanie ciągłe
Funkcjonowanie 3 mieszkań chronionych	PCPR	Rok 2017

Kierunek działania: Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym		
Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
Zwiększenie uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	PCPR, OPS, PUP, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe
Rozwój pracy socjalnej w ramach kontraktu socjalnego, indywidualnego programu usamodzielniania z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji	PCPR, OPS,	Zadanie ciągłe

8. Wskaźniki

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji celów
Wspieranie rodzin naturalnych w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba porad, prowadzonych terapii, zajęć edukacyjnych, mediacji - liczba rodzin naturalnych, do których powróciły dzieci z zastępczych form opieki - liczba osób objętych opieką wolontariuszy - liczba porad dla dzieci i młodzieży
Rozwój rodzicielstwa zastępczego	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych akcji propagujących rodzicielstwo zastępcze oraz liczba rozpowszechnionych ulotek informacyjnych, publikacji prasowych - liczba pozyskanych i przeszkolonych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w tym rodzin zawodowych - kwoty udzielonego wsparcia - liczba udzielonych porad, szkoleń, przeprowadzonych grup wsparcia, grup edukacyjnych i terapii - liczba pikników, grup wsparcia, zorganizowanych dni rodzicielstwa zastępczego - liczba rodzin pomocowych - liczba wolontariuszy w rodzinach zastępczych - liczba osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi - liczba zawodowych rodzin zastępczych
Zapewnienie dzieciom i młodzieży opieki w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> - procent zrealizowanych postanowień sądu o umieszczeniu małoletnich w instytucjonalnej pieczy zastępczej - liczba programów profilaktycznych prowadzonych w CWDiR „Przystań” - liczba wychowanków CWDiR „Przystań” uczestniczących w programach profilaktycznych - procent wychowanków CWDiR „Przystań” objętych wsparciem specjalistów poza placówką - liczba specjalistów zatrudnionych w CWDiR „Przystań” - zagospodarowanie przestrzeni wokół CWDiR „Przystań” - zakup samochodu dla CWDiR „Przystań”
Usamodzielnianie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wychowanków przygotowanych do samodzielności - liczba realizowanych programów usamodzielniania - liczba osób korzystających z grup wsparcia, grup edukacyjnych dla młodzieży usamodzielnianej - kwoty udzielonego wsparcia finansowego i materialnego dla osób usamodzielnianych - liczba mieszkań chronionych
Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających z instrumentów aktywizacji społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej i zawodowej - liczba podjętych działań w ramach instrumentów aktywnej integracji - liczba sporządzonych kontraktów - liczba realizowanych indywidualnych programów usamodzielniania

9. Źródła finansowania programu:

- środki własne samorządu powiatowego oraz samorządów gminnych;
- środki budżetowe administracji rządowej;
- środki organizacji pozarządowych;
- środki strukturalne Unii Europejskiej;
- środki zewnętrzne pozyskiwane z innych źródeł.